
Recenze

Recenze vědecké monografie autorů – Radoslav Ivančík – Pavel Nečas

Petr Rožňák

PRIVATIZÁCIA VOJENSTVA SÚKROMNÉ VOJENSKÉ SPOLOČNOSTI

Každá práce na odborné monografii je jako řešení složité rovnice. V tomto případě Radoslav IVANČÍK a Pavel NEČAS řeší diferenciální rovnici. Podle mého názoru, autoři disponují obrovským potenciálem poznatků z dané oblasti a přetavili tyto poznatky, tak aby poskytl čtenáři konstruktivní pohled na širokou a dosud málo probádanou a publikovanou problematiku. Monografie je napsána bez zjevných nedostatků a chyb. Silnou stránkou autorů je skvělá stylistika, výběr vhodných termínů, a jestliže k tomu přidáme přehledné citace s patřičnými komentáři, vzniklo zde pozoruhodné dílo. Monografie je určena primárně odborníkům dané oblasti, ale je napsána tak srozumitelně, že si ji může snadno přečíst na „jeden záťah“ i laický čtenář. A to je třeba ocenit! Je prostým faktem, že ve slovenské i české odborné

literatuře podobné dílo dosud chybí. Ivančík a Nečas přichází se svou monografií o „privatizácii vojenstva súkromné vojenské spoločnosti“ v době nejhlubší krize evropského společenství (a dost možná i NATO) od počátku celého integračního procesu. Evropa čelí bezprecedentní imigrační vlně a Evropská unie se vůči tomu zdá být zcela bezmocná, politicky i vojensky, alespoň si to myslí dle řady průzkumů v jednotlivých státech velká část evropské populace. Euroamerická finanční a ekonomická krize rovněž odhalila neudržitelnost situace eurozóny („brexit“ je dost možná počátkem „dominového“ efektu a počátečním signálem proměn EU). Markantem je beze vší diskuze, zásadní „nesoulad mezi maximálním rozměrem měnové unie a minimální formou hospodářské unie“. Ani jeden členský stát EU neplní zadání Lisabonské smlouvy, primárního práva EU a požadavku NATO, aby výdaje na armády činily alespoň 2, když ne 3% HDP. Evropské státy se topí v dluzích, jež dosahují miliardových rozměrů. Jak autoři přesně odhalují podstatu celého problému „preto sa najsilnejšie armády sveta stávajú stále viac závislými na súkromných subjektoch“ (s. 130). O ekonomické stagnaci a nerůstu evropského hospodářství, snížení bezpečnosti a blahobytu, které sráží ambice Evropanů a růst jejich životní úrovně, pak není ani třeba se šířeji rozepisovat, statistiky o nezaměstnanosti a dynamice ekonomického růstu hovoří jasnými a nelichotivými čísly, zejména pak v krizových zemích jižního křídla Evropské unie. Zmiňovat tyto souvislosti na počátku recenze knihy není v tomto případě úplně samoučelné, jak by se možná na první pohled mohlo zdát. Do tohoto kontextu současných a pro Evropskou unii, (Česko a Slovensko) ale hlavně celou Evropu nelichotivých souvislostí totiž Ivančíkova a Nečasova publikace přichází. Přichází ve chvíli, kdy řada mechanismů ve vojenství a dříve zdánlivě nepřekročitelných zásad a pravidel podléhá aktuální vážnosti situace a ad hoc politickým rozhodnutím nejen evropských lídrů. Neznamená to, alespoň prozatím, že by se tím armády zde ne na den diametrálně měnily, ale k posunům touto praktickou činností zcela jistě dochází. Ostatně od samého počátku a vždy šlo i v případě NATO primárně o politický projekt, a to bychom měli mít na paměti vždy, když o naší bezpečnosti uvažujeme.

Autoři mají zcela jistě pravdu, když tvrdí, že privatizace vojenství je de facto dnes již přirozeným procesem a jde více méně o to, jak z války co nejvíce vytěžít, a vcelku jedno zda se jedná o systém demokratický či diktátorský režim. Správně totiž poukazují na to, že se na prahu 21. století, se mění zásadním způsobem způsob vedení války, která je hybridní a krutější, ale zároveň zákeřnější (ISIS). Bezpečnostní rizika se dynamicky a poměrně rychle proměňují. Navíc, se paradoxně privatizuje vojenství, tedy oblast, kde do nedávna tento swing pohyb od „zodpovědných“ k „nezodpovědným“ byl naprosto nemyslitelný. Demokratické zásady tvrdě narazily na touhu po moci, zisku a vlivu. Ivančík a Nečas důrazně varují před neprůkaznou kontrolou rozhodnutí těch, jejichž aktivity a činy nepodléhají ani zdaleka veřejné kontrole (s. 131). Autoři v šesti hlavních částech (kapitolách) a celé řadě vhodně zařazených podkapitol dokázali svou erudici v řadě oblastí, jejichž společným jmenovatelem je dodržení linie, a hlavního cíle avizovaného již samotným jejím názvem, která prolíná celou monografií. Za přínosnou považují zejména 6. kapitolu vykreslující „Teoretický pohled na vznik a vývoj největšího trhu se soukromými vojenskými společnostmi“ (s. 88 – 124), kde autoři prokazují mimořádné pochopení, smysl a cit pro současný vývoj soukromých vojenských společností. V textu knihy jsem nehledal žádná faktická pochybení, autoři

se snaží plynule a s logickou posloupností provázet čtenáře v jednotlivých kapitolách knihy základními skutečnostmi o privatizaci vojenství do soukromých společností, včetně jejich postupného vývoje a je na místě konstatovat, že se jim to daří. Jde o text mimořádného významu, který by neměl zůstat bez povšimnutí „zodpovědných“ elit, ale také vojenské i vědecké obce. Přínos této monografie, autorů Radoslava IVANČÍKA a Pavla NEČASE, spočívá v možnosti jejího dalšího využití nejen ve vojenském školství a dalších vojensko-odborných úsecích (MO a GŠ). Zjištěné a prezentované skutečnosti předkládané čtenáři v této monografii svým významem přesahují dosud dostupné práce, jež se zabírají předmětnou problematikou pouze z části a povrchně. Jsem přesvědčen, že autory provedená hluboká analýza stavu dané oblasti, a jimi získané vojensko-odborné poznatky, překračují hranice bratrského Slovenska a jsou jednoznačně upotřebitelné pro další partnerské armády a členské země Evropské unie a NATO. Autoři svou prací dávají možnost nahlédnout pod pokličku problému, který není v hledáčku mainstreamových médií, takže řadový občan Slovenska či Česka o něm nemá prakticky žádného povědomí. Monografie je napsána jasným a srozumitelným jazykem, vhodně doplněna citáty, grafy a schémata. Své čtenáře si najisto najde. Práci Radoslava IVANČÍKA a Pavla NEČASE: „Privatizácia vojenstva súkromné vojenské spoločnosti“ odborné i laické veřejnosti doporučuji jejich pozornosti.